

archivum 97/2

Rádió a közigazgatás szolgálatában.

A földrajzi távolság a közigazgatás számára mindig nagy probléma volt. Fontossága párhuzamosan növekszik a népsűrűség emelkedésével és a közigazgatás feladatainak szaporodásával. A feladatoknak ez a nagy szaporodása ^{valószínűleg} azonban szerencsére a vasut, a táviró, telefon és a rádió feltalálásával a távolsági közlekedés és hirszolgalat lehetőségei nagymértékben tökéletesültek. El lehet mondani, hogy a telefon és főleg a rádió tökéletesítése óta a központ és az ország területének bármely pontja közt az érintkezés technikai problémái meg vannak oldva. A központ a periféria felé utasításokat és irányítást adhat, a periféria viszont a központ felé jelentést küldhet, amelyek igen rövid idő alatt az ország bármely pontjáról beérkezhetnek. A közigazgatás számára a kérdés tehát az, hogy a technikai lehetőségeket ki is használja, igénybe is vegye arra a célra, hogy a távolság problémáját legyőzze

E téren rész megoldások már vannak, de a rendszeres kihasználás megszervezve még nincs. A kormány és a közigazgatás a technikai megoldásokkal még nincs eléggé tisztában és ez mindenesetre egyik fontos magyarázata annak, hogy igénye azok igénybevételére miért nem jelentkezik nagyobb hevességgel.

A mostani háborus anyagnehézségek között a hiányok azonnali pótlása nem is lehetséges, de ezt az időt kell felhasználni a hirszolgalatnak a mai tudományos és technikai lehetőségek kihasználásával való teljes megoldásnak előkészítésével.

A cél. Minden községnek telefontal és rádió leadó és felvevő készülékkel való ellátása. Nem elegendő csak a körjegyzőségi székhelyekig menni, hanem meg kell oldani a körjegyzőnek községeivel való érintkezését is ugyanezekkel az eszközökkel. Ugyanígy vannak elszakadt nagyobb község-részek, pl. Tiszaderzs községhez tartozó, de hét kilométer távolságra levő telep, amelynek több, mint 1.200 lakósa van. Ennek is szüksége van a községhez való összeköttetésre. A tanya-világ bekapcsolása is szükséges, itt elsősorban a tanyaközpontoknak készülékekkel való ellátása is szükséges.

Kell, hogy a kormány az összes rádióval ellátott szervezeteknek, előre megállapított időpontokban naponként utasításokat adhasson, vagy hozzájuk jelentéstétel végett kérdést intézhessen. Ugyanigy az alispán a vármegyéje községeihez. Ezzel az eszközzel a jelentéstétel lehetősége is biztosítható.

További szükséglet, hogy a közigazgatás a rádió útján a közönséggel érintkezhessek. Jászkisér község már megoldotta azt, hogy hangos leadókat szerelt fel a község néhány pontján és a község házáról tudja kidobolás helyett rádió útján közhírré tenni a híreket és más tudnivalókat. Nem szorul magyarázatra, hogy milyen nagy jelentősége volna ennek a megoldásnak a mezőgazdasági ismeretek terjesztésére, a mezőgazdasági munkálatok irányítására és az iskolán kívüli népművelés céljaira.

A hálózat megtervezésénél össze kell egyeztetni a különböző szervezetek szükségletét. Az általános közigazgatás tervein kívül, amelyekre fentiekben elsősorban voltam figyelemmel, szüksége van a hirszolgálatnak ezekre az eszközeire és a közigazgatásnál ^{először} megvalósította, igénybe is vette részben a honvédség, a rendőrség és a csendőrség.

A terv előkészítésében a közigazgatás vezetőinek, akik a szükségletet megállapítják és a technikusoknak, akik a lehetőségeket ismerik, együtt kell dolgozniuk.

A Magyar Közigazgatástudományi Intézet programjába vette a kérdésnek tervszerű előkészítését és kiérlelését avégből, hogy mire az elhatározásokra sor kerülhet, az egész országra kiterjedő hálózat megvalósításának legcélszerűbb programja rendelkezésre álljon.

A n. kir. Postavezérgazgatóság ezt a törekvést megértve, nemcsak készségét nyilvánította az együttműködésre, hanem mindjárt azt a legcélszerűbb gyakorlati megoldást is ajánlotta, hogy ebben a kérdésben szakértői előadásorozatok tartassanak, amelyben a főkérdéseket megvilágítsák és azokhoz való hozzászólással a szempontok tisztázhatók, utána pedig memorandumban összefoglalhatók lesznek.

Az előadások megtartásánál kívánatos az, hogy a technikai problémákat nem technikusok számára, hanem elsősorban a közigazgatás jogász elemei számára érthető formában ^{ismertessék meg} mutassák be. Technikai előadók részéről szüksége látszik a következő kérdések tisztázásának:

1. Milyen technikai berendezésekkel rendelkezik a m. kir. Posta ezidő szerint, illetve milyen rendszerű készülékekkel van felszerelve?

2. A technika mai eredményeinek figyelembevételével, milyen rendszer alkalmazása látszik a jövő fejlődés számára kívánatosnak? Tehát, hogy az eddigi rendszerhez kell-e alkalmazkodni, vagy a fejlesztés más rendszerben is történhetik-e.

3. A közigazgatásnak eddig milyen berendezések állnak rendelkezésére: lehetőleg térképen feltüntetve azt, hogy mely községekben van már telefon, melyek vannak elektrifikálva és rádióval ellátva? Hány községben vannak saját akkumulátorral ellátott rádiókészülékek?

Továbbá a rendőrség, csendőrség, honvédség mely helyekkel tud rádióval érintkezni, tehát milyen készülékek és hálózat áll már rendelkezésre? Ugyanezek használhatók vagy igénybevehetőek volnának-e a közigazgatás céljaira is, esetleg más órákban?

4. Mennyi új technikai berendezést tesz a terv megvalósítása szükségessé? Milyen készüléket és hányat kell beszerezni és azok beszerzése, valamint a szolgálat kiképzése mennyi idő alatt hajtható végre?

5. Milyen kiképzésre van szükség a közigazgatás közegei részéről a rádió általános használatbavétele végett? Ez mi módon oldható meg?

6. A terv megvalósításának pénzügyi szükséglete. Mennyibe kerül összesen az állami költségvetés szempontjából? Hány évre esztandó fel? Mik a kihatásai a m. kir. Posta anyagi érdeke szempontjából?